

JELENLÉT

Kép: Getty/Images Hungary

SZÖVEG –
SZABÓ EMESE

A NOBEL-DÍJAS AJÁNLIJA?

Megtévesztő csodaszerek az internetről

Ma már pár kattintással is beszerezhetünk a netről gyógyszereket vagy annak vélt termékeket, gyógyulást ígérő étrend-kiegészítőket, csodaszereket. Az elmúlt időszakban egyre több ilyen portéka jön szembe a közösségi oldalakon, ismert személyek nevéhez kötve – az ő tudtuk és beleegyezésük nélkül. Milyen veszélyt rejt ez, és mit tehetünk ellene?

◆ Nem kell sokat bolyongani az interneten ahhoz, hogy olyan weboldalakra bukkanjunk, amelyek gyógyszernek tűnő termékeket kínálnak, sokszor azzal keltve fel az érdeklődést, hogy ismert ember ajánlja őket. Felbukkant már ily módon Karikó Katalin neve és arcképe is, reklámoztak már vele körömgombára és visszerekre, véráramlási zavarokra ajánlott szereket is. A Nobel-díj olaj volt a tűzre, azóta parazitákra és vérnyomásproblémákra javasolt készítményeket is megpróbáltak úgy eladni, mintha azokat ő ajánlaná. A tudós emiatt közleményt is kiadott, amelyet számos híroldal szemlézett, de kérdés, hogy ez mennyire szab gátat a nevéhez köthető fals hirdetések özönének. A jelenség régóta ismert a közösségi médiában, számos orvos, biológus, kutató esett már áldozatául. „Ez már velem is megtörtént. Amikor tudomást szereztem róla, többször kiírtam a Facebook-oldalamra, hogy a hirdetéshez – amely szélhámosság – semmi közöm. Az ilyen reklámok nemcsak azért problémásak, mert rengeteg pénzt vehetnek ki hiszékeny emberek zsebéből, hanem azért is, mert veszélyeztetik azok egészségét” – mondja **prof. dr. Falus András** immunológus professzor. Az akadémikus nevével és arcképével egy cukorbetegségre javasolt „gyógyszert” próbáltak meg népszerűsíteni.

Megesik az is, hogy a csodaszereket fiktív kutatók nevével népszerűsítik, bízva abban, hogy az emberekre az is hatással lesz. Ilyen esetekben a helyzet még nehezebb, hiszen nincs olyan személy, aki esetleg jelzi, visszaéltek a nevével. Amennyiben bejelentés érkezik az esettel kapcsolatban, az illetékes hatóság megindítja az eljárást. Ilyen jelzést első körben a gyógyszerügyi hatóságnál érdemes tenni, mert nekik van jogkörük arra, hogy a megtévesztő weboldalakat közigazgatási eljárás keretében letiltassák. Persze ez napokba, hetekbe telhet, ez idő alatt pedig a termék reklámja rengeteg embert elérhet. Az Országos Gyógyszerészeti és Élelmezés-egészségügyi Intézet idén tiltott már le parazitaellenes készítményt kínáló weboldalt, és olyan honlapot is, amely a cukorbetegség szövődményeinek kezelésére ajánlott terméket. Utóbbiak miatt tavaly is kellett weboldalakat letiltani, és mellettük olyanokat is, amelyek urológiai betegségekre, gyulladással járó ízületi betegségekre, ízületi fájdalmakra és porckopásra, magas vérnyomásra és érelmeszesedésre kínáltak gyógyszereket. Nem hiányozhattak a felhozatalból a potencianövelő szerek sem. Az oldalak letiltását jellemzően a rendőrségnek is jelzik a gyógyszerhatóság szakemberei, a bejelentést követően pedig nyomozás is indulhat.

HATÓANYAG NÉLKÜL

„Ilyenkor jellemzően gyógyszerhamisítás miatt indul a büntetőeljárás. Ez a fogalom nemcsak azt takarja, hogy egy konkrét gyógyszer hamisítanak, hanem azt is, hogy egy termék olyan anyagot tartalmaz, amely kizárólag gyógyszerekben fordulhatna elő. Az ilyen ügyek száma a koronavírus-járvány alatt ugrott meg látványosan, abban az időszakban a hamis gyógyszerek miatt induló ügyek száma 273 százalékkal emelkedett. Magyarországon jelenleg évente hetven-nyolcvan ilyen büntetőügy indul, de mivel ezeket nem címkézik eszerint, nem lehet tudni, hogy közülük hány volt olyan, amelynél valakinek a nevével visszaéltek” – mondja **dr. Ilku Livia** jogász és gyógyszerész, aki évekig vezette a Hamisítás Elleni Nemzeti Testület gyógyszerhamisítás elleni munkacsoportját. A közösségi oldalakon hirdetett csodaszerek egy része hamis gyógyszernek sem tekinthető, ugyanis gyógyszerhatóanyagot sem mind tartalmaz. Ezekben jellemzően növényi anyagok vagy kivonatok vannak, illetve olyan összetevők, amelyeknek eredete ismeretlen. Bajt ezek a szerek is okozhatnak, még olyankor is, ha káros anyag amúgy nincs bennük. Ilyen esetekben a gond az, hogy a beteg emberek hajlamosak lehetnek ezeket a szereket választani az orvos által ajánlott terápia helyett.

ÁLGYÓGYSZEREK

„A gyógyulást ígérő készítmények hirdetési a pandémia óta sokasodtak meg, mi álgógyszeres hirdetéseknek nevezzük őket. Mivel ezek az esetek többségében étrend-kiegészítők és azokhoz hasonló termékek, forgalmazásuk nem minősül gyógyszerhamisításnak. Esetükben más a büntetési tétel is: míg a gyógyszerhamisítás hároméves börtönbüntetéssel is sújtható, addig az álgógyszerek árusítása két évig terjedő szabadságvesztéssel szankcionálható, ugyanis csak vétségnek minősül” – mondja **dr. Csákó Ibolya**, az ORFK Bűnügyi Főigazgatóság alezredese. Ilyen esetben a fogyasztók megtévesztéséről van szó, illetve mivel ismert emberekkel reklámozzák őket, személyes adattal való visszaélésről is. Megezik, hogy ezeket az eseteket a rendőrség észleli, az eljárás pedig annak nyomán indul meg. De előfordul olyan is, hogy a sajtó hívja fel rájuk a figyelmet, vagy személyesen az tesz feljelentést, akinek a nevével hirdetik a terméket. „Fontos, hogy akinek a nevével ily módon visszaélnek, az a rendőrség mellett a médiához is forduljon, és jelezze: nem hirdet csodaszereket. A leggyorsabban így lehet felhívni az emberek figyelmét a visszaélésekre. Ilyen ügyekben jelenleg a Készenléti Rendőrség Nemzeti Nyomozó Iroda és a Budapesti Rendőr-főkapitányság is folytat büntetőeljárást, amelyekben már vannak eredmények is. A kollégák lerakatot is találtak, és mintegy húsz tonna készítményt semmisítettek meg” – mondja az alezredes.

MINDENHOL ISMERŐS

Az álgógyszerek nemcsak nálunk okoznak problémát, hanem más országokban is. A különbség jellemzően annyi, hogy mindenhol más híresség nevéhez és arcképéhez kötik azokat. Emiatt többnyire a nyomozás is a külföldi hatóságok bevonásával zajlik. „Általában az Európól keresztlül küldünk megkereséseket más hatóságokhoz, és mellette dolgozunk itthon a saját hatáskörünkben. A legjobb, ha sikerül megtalálnunk a hazai lerakatokat. Ez a rendőrség munkáját jelentősen gyorsítja. De a folyamat még így is hosszú, mindenképpen több hónapról van szó” – mondja dr. Csákó Ibolya. Fontos tudni, hogy a rendőrség az ilyen termékekhez kapcsolódó weboldalakat nem tudja azonnal leltetni, ehhez bírói engedélyre van szükség. Ezt a gyógyszerhatóság sem teheti meg közigazgatási eljárás keretében, hiszen mivel a készítményekben nincs gyógyszerhatóanyag – nem gyógyszerhamisításról van szó. Emiatt is fontos, hogy az ilyen eseteknek híre menjen, minél szélesebb felületen keltsenek visszhangot mindazok, akiknek a nevével visszaélnek. ♦

A DIPLOMA SEM VÉD MEG

Furcsán hangozhat, de a kutatások azt mutatják, hogy a magas iskolai végzettség nem jelent védelmet a hamis weboldallal és a megtévesztő hirdetésekkel szemben. Emiatt az egészségügyi termékeket kínáló honlapokat azoknak is alaposan meg kell vizsgálniuk, akik azt gondolják, hogy tájékozottak. Ha az adott oldal patikának látszik, akkor meg kell nézni, hogy rendelkezik-e azzal a logóval, amely minden gyógyszerháttér kötelező kelléke, és amely a gyógyszerhatóság oldalára mutat. Ha nem, akkor biztosan hamis oldallal van dolgunk. Mellékszál, de gyógyszer a patikából eleve nem kérhető házhoz szállítással. Ez konkrétan nem tilos, viszont csak akkor lehetséges, ha a futár maga a gyógyszerész, amire gyakorlati példa nem igazán van. Magyarán patikából csak személyes átvételre lehet gyógyszert előjegyezni, házhoz szállításra pedig csak étrend-kiegészítőt lehet kérni. Míg a patikák hitelességének ellenőrzését legalább a logó segíti, addig a normál webshopok nehezen ellenőrizhetők, ez esetben csak a józan ítélőképességünkben bízhatunk. Például, ha az adott oldal gyógyszert árusít, akkor garantáltan simlisségről van szó, ilyet ugyanis csak gyógyszerháttér tehet.

A Média a Családért-díj

december jelöltjei

Média a Családért-díj

BODÓ MÁRIA ÉS GÁL KATA

Anyósok és apósok

MTVA, Agapé

A Média a Családért-díj
fő támogatója:

Külhoni Média a Családért-díj

CSATLOS TÜNDE

**Ahol négy-öt gyerek mondja:
Anyá, szeretlek!**

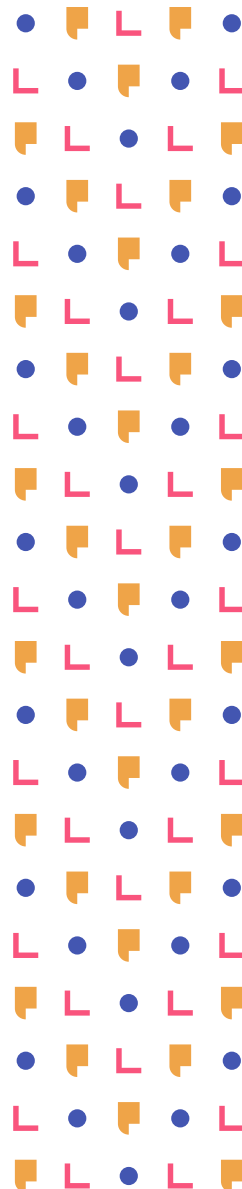
Nőileg

A Külhoni Média a Családért-díj fő támogatója:

A jelöltekről szóló ismertetőt és a jelölt munkákat megismerheti a mediaacsaladert.hu-n, ahol az Ön jelölését is várjuk.

A magyarországi és külhoni közönségdíjak támogatója:

SZÖVEG –
PÁCZAI TAMÁS

SOROZAT –
VILÁG-KÉP

◆ „Szia! Láttuk múltkor a jegesmedvés fényképeidet a The Guardianben, van kedved eljönni velünk egy sarkvidéki expedícióra?” Ez az e-mail landolt Dmitrij Koch postaládájában, az orosz fotós pedig habozás nélkül igent mondott. Néhány hónappal később már az orosz flotta egyik atommeghajtású tengeralattjáróján szelte a Jeges-tenger jégtábláit a Ferenc József-föld közelében, amikor az expedíció kapitánya egy hősirályt pillantott meg. „Ha meglátod ezt a madarat, az mindig azt jelenti, hogy jegesmedve is van a közelben” – mondta Dmitrijnek, és kisvártatva megpillantották a **medvecsaládot** a jégtáblák között.

„A jegesmedvéknél rendkívül ritka, hogy hármásikrek fognak, az expedíciónk kapitánya már huszonhatszor járt az Északi-sarknál a hajóval, de most látott először ilyen családot. Az anya viselkedésén láttuk, hogy nem zavarja nagyon a hatalmas jégtörő, ezért nem messze tőlük megálltunk. Közele képeket ilyenkor csak drónnal tudok készíteni, de ezek a szerkezetek kisebbek, mint a medvék zsákmányaiból csipegető sirályok, így nem zavarja őket az sem, ha közel repülök hozzájuk” – mesélte a Siena International Photo Awards szervezőinek az orosz fotós, akinek itt látható munkáját különdíjjal jutalmazták a rangos fotópályázaton. Jegesmedvés képeit a pályázat honlapján (sipacontest.com) is böngészhetjük sok egyéb díjnyertes fénykép mellett, saját honlapján (dmitrykokh.com) pedig rengeteg fotósorozatot és élménybeszámolót találunk az örök tél birodalmáról. ◆

sipacontest.com/DmitryKokh

SZÖVEG –
ACZÉL PETRA nyelvész, kommunikációkutató

SOROZAT –
KÖZVILÁGÍTÁS

A megfelelő ajándék

◆ Nem könnyű, valljuk be. Van, aki nem szereti a meglepetéseket, ezért meg kell várni, míg kér valamit. Van, aki csak a meglepetéseket szeretni, ezért izgulni kell, hogy találjunk valamit. Van, akit nem ismerünk még eléggé. Van, akit túl jól ismerünk. És persze elég sokan vannak – ha minden jól megy – a megajándékozandók. A szeretettink mellett ott vannak a barátok, a kollégák, az ügyfelek, a partnerek: van, akinek nem lehet nem, van, akinek lehet nem, másoknak csak lehet, megint másoknak tilos. A karácsony az ajándékozás művészetének éves nagykiállítás. Mindenki bemutathatja, mire képes a különböző, kapcsolattól függő műfajokban.

Apropó, tilos. Néhány éve jellemzővé vált a munkahelyi és az üzleti partnerek közötti ajándékozás szigorú szabályozása. A cégek ugyanis nem engedhetik meg, hogy karácsony közeledtével bárki is úgy érezze, munkavállalóikat lekenyerezheti (karácsony idején lekalácsolhatja) egy korábbi, jelenlegi vagy jövőbeli üzleti partner, hiszen a gesztusban akár valamilyen előnyszerzési szándék is lehet. Ezért szabályzók születnek, amelyek bizonyos összehatár felett visszaadandónak nyilvánítanak céges ajándékokat: így például a tabletet, a mobiltelefont vagy bármilyen ékszernek minősülő tárgyat. El lehet fogadni a virágot, a gyümölcsöt, a bonbont, de nyilván nem egy fél disznót vagy annak értékében élelemellátást. Leginkább pedig mindenkinek arra kell törekednie, hogy bizonyos értékhatár felett (például tízezer forint) semmit ne fogadjon el a munkahelyen. És amit elfogad, azt se személyesen tegye, hanem a cég nevében, ha pedig mégis neki adresszálják, akkor ajánlja fel a céges közösségnek. Elképzelhetjük, milyen sok vállalati, jogászok által szigorúan átnézett levél születik az év végi ünnepek idején, amely a visszaküldött ajándékokat kíséri, indokolva a visszautasítás okát. Hiszen a karácsony nem válhat az üzlet részévé, és az üzletben minden tranzakció kiszámított.

Ha pedig már a tárgyaknál tartunk, akkor egy ellenkező, amolyan felszabadult (?) tendenciát is tapasztalhatunk. Egy távoli ismerőstől hallottam, hogy befizette magát egy női vezetőkkel foglalkozó szakmai-önfejlesztő programra. Sok mindent hallott a rendezvényen, és konferenciaajándékként (ami sokszor a legvonzóbb egy ilyen eseményben) igényes brosúrákat, műanyag kulacsot, brandvésett kulcstartót kapott. És még valamit: egy szépen becsomagolt, szalaggal átkötött dobozban egy (le fogom írni, igen...) csiklóízgató készüléket. Ő is annyira megdöbbsent, mint én ezt hallva, vagy feltételezem, Önök is. Végül is, az ember lánya nem gondol arra, hogy miközben a programon a vezetői attitűdjét fejlesztik, voltaképpen csak egy nemi szervnek látják. Mivel a távoli ismerős is nagyvállalatnál dolgozik, sietett megkérdezni cégének férfiakkal álló vezetőségét, hogy felajánlhatja-e ezt a zsákmányt is a közösbe (a fenti szabályok értelmében).

Az ajándékozás szokása az ősi közösségekhez nyúlik vissza. Amelyek úgy tartották, az adott tárgyban ott van az ajándékozó lelke is, egy darab belőle. Amelyek úgy gondolták, hogy nem pont annyit, hanem mindig többet és többet kell adni (persze, nem csak tárgyból), hogy benne maradhassunk az ajándék áradó, nagyvonalú kultúrájában, a szeretet mértéknélküliségében. Szóval valószínűleg sem a számítás, sem a felszabadulás nem a legjobb út. Inkább valami rezignált belátás és örömteli készülődés kellene Márai Sándort idézve: „Mindezt tudva, ez egyre zavartabb és bizonyosabb tudásban, nem tehetek mást, mint sorra járni az üzleteket, s vásárolni öngyújtót, illatszert, nyakkendőt és jeglyukasztót, gőzvasutat és Victor Hugo összes műveit. Tudom, hogy mindez reménytelen. Mit csináljak? Az ember azt adja, amit tud.” Akkor tehát boldog csomagolást, mindnyájunknak! ◆

ÖRÖMHÍR MINDENKINEK!

BÁRHOL ÉS
BÁRMIKOR
MOBILON IS!

hunguest

Ajándékozz és nyerj 300 000 Ft értékű ajándékkártyát!

A nyereményjátékban az a természetes személy vehet részt, aki 2023.11.21 0:00 – 2023.12.12 23:59 között, a hunguesthotels.hu/webshop/ oldalon egy tranzakción (vásárláson) belül legalább 50 000 Ft értékben HUNGUEST Hotels Ajándékkártyát vásárol. A nyereményjáték szabályzata és további információ itt érhető el: hunguesthotels.hu/webshop/